

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін у
додаток до постанови Кабінету Міністрів України
від 24 лютого 2022 р. № 153»

I. Визначення проблеми

Туристична діяльність пов'язана з великою кількістю ризиків, зумовлених специфікою туристичного продукту та ускладненням умов зовнішнього середовища. Саме тому важливим завданням держави у цьому напрямі є виявлення потенційних ризиків, визначення їх рівня та пошук шляхів впливу на них заради збереження туристичного ринку, як складової національної економіки України.

З початку введення воєнного стану, Правлінням Національного банку України було прийнято постанову від 24 лютого 2022 року № 18 «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» (далі – постанова Правління НБУ № 18), якою встановлено заборону здійснювати розрахунки по імпортним операціям з рахунків, відкритих на території України, за виключенням товарів критичного імпорту.

Зазначені валютні обмеження вплинули на діяльність суб'єктів туристичного ринку (туроператорів та турагентів) також. Придбану іноземну валюту можна витратити виключно на здійснення операцій, зазначених у пункті 14 зазначеної постанови, де відсутня можливість розрахуватись суб'єктам туристичних послуг зі своїми партнерами за туристичні послуги.

Такі обмеження ускладнюють роботу туристичного ринку. Зокрема, туроператори та турагенти вимушені були релокувати свій бізнес за межі України, що, у свою чергу, сприяло детінізації економіки та зменшенню податкових надходжень до державного бюджету.

За даними Державної служби статистики України в 2021 році обсяг виїзного туризму склав 1 млрд доларів США, а в 2022 році обсяг ринку понизився на 80% у порівнянні з 2021 роком.

Також, за результатами проведеної роботи встановлено, що орієнтовний обсяг потреби у здійсненні транскордонних валютних операцій на 2023 рік складає 20% від 2021 року, тобто 250 – 300 млн доларів США.

Наголошуємо, що здійснення транскордонних валютних операцій надасть змогу забезпечити надходження до державного бюджету від 55 – 70 млн доларів США.

Відтак, ситуація вимагає внесення змін в частині включення відповідних послуг туристичного ринку до Переліку.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни		+
Держава	+	

Суб'єкти господарювання, у тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	
--	---	--

З моменту встановлення заборони здійснювати розрахунки по імпортним операціям з рахунків, відкритих на території України, за виключенням товарів критичного імпорту, до Державного агентства розвитку туризму України (далі – ДАРТ) почали надходити численні звернення від суб'єктів господарювання – туроператорів з проханням вжити заходи для надання їм можливості здійснювати відповідні транскордонні операції, оскільки специфіка їхньої діяльності безпосередньо полягає у розрахунках за межами України.

Враховуючи важливість збереження ринку туроператорів в Україні, ДАРТ звернулось до Національного банку України (далі – НБУ) з проханням надати роз'яснення щодо критеріїв, за якими може бути оцінена та, відповідно, обґрунтована важливість кожної транскордонної валютної операції для інтересів держави під час воєнного стану, а також щодо можливості отримання відповідного дозволу загалом для діяльності суб'єкта господарювання чи для виконання його окремих контрактів.

У відповідь на звернення ДАРТ НБУ повідомило, що згідно з розподілом функцій та повноважень між державними органами визначення та доповнення Переліку послуг, робіт, прав інтелектуальної власності, інших немайнових прав, призначених для продажу (оплатної оренди), за операціями з імпорту яких рекомендовано Національному банку забезпечити здійснення переказів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2022 р. № 153 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 22 липня 2022 р. № 814) (далі – Перелік послуг) відноситься до компетенції Кабінету Міністрів України (Міністерства економіки України).

Оскільки Переліком послуг станом на сьогодні не передбачено можливості оплати відповідних послуг туристичного ринку, виконання яких необхідне для функціонування суб'єктів туристичного ринку, НБУ було запропоновано звернутися до Кабінету Міністрів України/профільних міністерств із пропозицією розглянути можливість вирішення окресленого питання шляхом внесення відповідних змін до постанови Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2022 р. № 153.

Відтак, проблема, яку пропонується врегулювати в результаті прийняття регуляторного акта, є важливою і не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки потребує саме нормативно-правового врегулювання.

Водночас, якщо не забезпечити регулювання окресленої проблеми на державному рівні, то відповідні податки будуть перераховані до бюджетів інших країн, на території яких українські туроператори наразі вимушені провадити свою діяльність через наявні валютні обмеження в Україні.

II. Цілі державного регулювання

За результатами наради, проведеної 04 лютого 2023 року під головуванням Прем'єр-міністра України за участю Національного банку України з питання здійснення транскордонних валютних розрахунків суб'єктами туристичної діяльності, ДАРТ було розроблено проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2022 р. № 153».

Зазначений проєкт постанови розроблено з метою включення до Переліку послуг відповідних послуг туристичного ринку, а саме:

послуги з тимчасового розміщення (проживання), а також пов'язані з цим супутні послуги (готельні послуги, послуги з організації харчування в закладах громадського харчування, послуги з організації дозвілля в культурно-розважальних закладах, організація та надання трансферів, оренда транспорту);

послуги з придбання квитків на авіаційному, залізничному, автомобільному, річковому, морському транспорті, бронювання та оплата круїзів, оренди морських та річкових човнів, катерів й інших суден;

послуги з організації екскурсійного обслуговування, міжнародних заходів спортивного, виставкового, ділового та подієвого призначення;

послуги з бронювання пакетів туристичних послуг.

Реалізація проєкту постанови надасть змогу зберегти та відновити ринок туристичних послуг, а також забезпечити надходження податків до державного бюджету.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	Перелік товарів критичного імпорту передбачає наявність товарів та послуг, за якими держава дозволяє проводити транскордонні валютні платежі. Тобто валютні розрахунки з імпорту можливі лише за умови, що товар або послуга входять до Переліку послуг. Відсутність у Переліку послуг відповідних послуг туристичного ринку створює такі умови, за яких фактично туристична послуга надається з території України, а оплата та податки йдуть на рахунок

	іноземного партнера туристичного оператора та агента. Збереження чинного регулювання призводить до тінізації бізнесу та зменшенню податкових надходжень до державного бюджету
Альтернатива 2 Розширити Перелік послуг в частині включення до нього відповідних послуг туристичного ринку	Реалізація проекту постанови надасть змогу зберегти та відновити ринок туристичних послуг, а також забезпечити надходження податків до державного бюджету. Враховуючи те, що туризм є складовою національної економіки України, вважаємо, що туризм стане невід’ємною частиною довгострокового відновлення, а тому питання його збереження потрібно вирішувати вже зараз

2. Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	Обмеження, введенні постановою Правління НБУ № 18, спрямовані на протидію кризовим явищам на валютному ринку, однак є тимчасовими та з урахуванням зміни ситуації та нагальних потреб держави у сфері забезпечення стабільного функціонування економіки, можуть змінюватись	За даними Державної служби статистики України в 2021 році обсяг виїзного туризму склав 1 млрд доларів, в 2022 році обсяг ринку понизився на 80% у порівнянні з 2021 роком. За результатами наради, проведеної з туроператорами, було встановлено, що орієнтовний обсяг потреби у здійсненні транскордонних валютних операцій на 2023 рік складає 20% від 2021 року, тобто 250-300 млн доларів США. Тобто, здійснення транскордонних

		валютних операцій надасть змогу забезпечити надходження до державного бюджету від 55-70 млн доларів США. Відповідно, держава втрачає приблизно 55-70 млн доларів США податкових надходжень
Альтернатива 2 Розширити Перелік послуг в частині включення до нього відповідних послуг туристичного ринку	Здійснення транскордонних валютних операцій надасть змогу забезпечити надходження до державного бюджету від 55 – 70 млн доларів США	Відсутні, оскільки буде забезпечено відновлення ринку туристичних послуг та відповідно, надходження податкових надходжень до державного бюджету

3. Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	12	965	2890	-	3867
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	0,3	25	74,7	-	100

Примітка: Дія проєкту регуляторного акта поширюється на суб'єктів господарювання, які на підставі ліцензії на право провадження туроператорської діяльності, здійснюють надання відповідних туристичних послуг.

Показники щодо кількості суб'єктів господарювання наведені згідно з Ліцензійним реєстром суб'єктів туроператорської діяльності, держателем якого є ДАРТ.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	Відсутні, оскільки ринок туристичних послуг не функціонує в умовах валютних обмежень	100% падіння ринку виїзного туризму, що призводить до росту рівня тінізації, припинення

		(банкрутства) суб'єктів господарювання, які здійснюють туроператорську діяльність
Альтернатива 2 Розширити Перелік послуг в частині включення до нього відповідних послуг туристичного ринку	Можливість отримання 50 млн доларів США прибутку для бізнесу в рік, детінізація та відновлення туристичного сегменту в національній економіці.	Одноразові витрати на ознайомлення з вимогами регуляторного акта для великих та середніх суб'єктів господарювання (розрахунок наведений у Додатку 2).

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	100% падіння ринку виїзного туризму, що призводить до росту рівня детінізації, припинення (банкрутства) суб'єктів господарювання, які здійснюють туроператорську діяльність
Альтернатива 2 Розширити Перелік послуг в частині включення до нього відповідних послуг туристичного ринку	39 539, 42

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	1	Така альтернатива не сприятиме досягненню цілей державного регулювання. Проблема, зазначена у Розділі І, залишиться невирішеною

Альтернатива 2 Розширити Перелік послуг в частині включення до нього відповідних послуг туристичного ринку	4	Така альтернатива сприятиме досягненню цілей державного регулювання, передбачених у Розділі II
---	---	--

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 2 Розширити Перелік послуг в частині включення до нього відповідних послуг туристичного ринку	<i>Для держави:</i> створення умов для надходження податків до державного бюджету; захист національних інтересів в економічній сфері; створення умов для відновлення та розвитку ринку туристичних послуг. <i>Для суб'єктів господарювання:</i> Забезпечення прав та законних інтересів суб'єктів господарювання	<i>Для держави:</i> Відсутні <i>Для суб'єктів господарювання:</i> Одноразові витрати на ознайомлення з вимогами регуляторного акта	Така альтернатива забезпечує потребу у розв'язанні окресленої потреби та досягненні встановлених цілей
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	<i>Для держави:</i> Відсутні <i>Для суб'єктів господарювання:</i> Відсутні	<i>Для держави:</i> держава втрачає приблизно 55-70 млн доларів США податкових надходжень <i>Для суб'єктів господарювання:</i>	Така альтернатива не сприятиме досягненню цілей державного регулювання

		100% падіння ринку виїзного туризму, що призводить до росту рівня тінізації, припинення (банкрутства)	
--	--	--	--

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом, який забезпечить врегулювання окресленої проблеми, є прийняття проекту постанови, що у свою чергу, забезпечить включення до Переліку послуг таких позицій:

послуги з тимчасового розміщення (проживання), а також пов'язані з цим супутні послуги (готельні послуги, послуги з організації харчування в закладах громадського харчування, послуги з організації дозвілля в культурно-розважальних закладах, організація та надання трансферів, оренда транспорту);

послуги з придбання квитків на авіаційному, залізничному, автомобільному, річковому, морському транспорті, бронювання та оплата круїзів, оренди морських та річкових човнів, катерів й інших суден;

послуги з організації екскурсійного обслуговування, міжнародних заходів спортивного, виставкового, ділового та подієвого призначення;

послуги з бронювання пакетів туристичних послуг.

Організаційні заходи для впровадження регулювання:

Проведення узгоджувальних процедур з урахуванням вимог Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 18 липня 2007 р. № 950 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 9 листопада 2011 р. № 1156).

Заходи, які необхідно здійснити суб'єктам господарської діяльності:

Ознайомитись з вимогами регулювання (пошук та опрацювання регуляторного акта в мережі «Інтернет»).

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні впроваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація проекту акта не потребуватиме додаткових бюджетних витрат і ресурсів на адміністрування регулювання органами виконавчої влади чи органами місцевого самоврядування.

Державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу (або нового структурного підрозділу діючого органу).

Розрахунок витрат на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта, наведено у Додатку 2 до АРВ.

Розрахунок витрат на суб'єктів малого підприємництва наведено у Додатку 4 до АРВ.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

З початку запровадження воєнного стану лише за Переліком послуг можливо проводити транскордонні валютні операції, тому дія цього регуляторного акта встановлюється на необмежений строк до моменту врегулювання ситуації в країні.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Реалізація регуляторного акта, у разі його прийняття, у відповідності до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України № 308 від 11 березня 2004 року, буде характеризуватися такими обов'язковими показниками результативності:

Розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією цього акта – від 55 – 70 млн доларів США;

Розмір коштів і час, що витрачатимуться суб'єктами господарювання та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог цього акта – одноразова витрата на ознайомлення з актом на одного суб'єкта господарювання 40,46 грн;

Кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюється дія акта – 3867.

Рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта – високий;

Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2022 р. № 153» та відповідний аналіз регуляторного впливу розміщений на офіційному вебсайті ДАРТ.

Для більш детального та об'єктивного визначення результативності регуляторного акта можуть бути використанні такі показники:

кількість реалізованих туристичних пакетів;

кількість проведених транскордонних платежів за відповідні туристичні послуги;

кількість туристичних операторів в Україні, які розпочали свою діяльність у період воєнного стану.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акту здійснюватиметься шляхом проведення базового, повторного та періодичного відстеження

статистичних показників результативності акту, визначених під час проведення аналізу впливу регуляторного акту.

Базове відстеження результативності цього регуляторного акту здійснюватиметься після набрання ним чинності, оскільки для цього використовуватимуться виключно статистичні показники, але не пізніше дня, з якого починається проведення повторного відстеження результативності цього акту.

Повторне відстеження результативності цього регуляторного акту здійснюватиметься через рік з дня набрання чинності цим регуляторним актом, але не пізніше двох років з дня набрання чинності цим актом. За результатами цього відстеження відбудеться порівняння показників базового та повторного відстеження.

Періодичне відстеження результативності цього регуляторного акту буде здійснюватися один раз на кожні три роки, починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності цього акту.

У випадку виявлення не врегульованих або проблемних питань буде розглядатись необхідність внесення відповідних змін.

Відстеження результативності регуляторного акту буде здійснюватися Державним агентством розвитку туризму України шляхом розгляду пропозицій і зауважень, які надійдуть до нього.

Метод проведення відстеження результативності – статистичний.

Вид даних, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності – статистичні.

**В. о. Голови
ВАСИЛЕНКО**

Наталя

ВИТРАТИ
на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які
виникають внаслідок дії регуляторного акта

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень		
2	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень		
3	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, гривень		
4	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/ приписів тощо), гривень		
5	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), гривень		
6	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), гривень		
7	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень		
8	Інше (ознайомлення з вимогами регуляторного акта, займає 0,5 год), 40, 46 x 0,5	20, 23	20, 23
9	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8), гривень	20, 23	20, 23
10	Кількість суб'єктів господарювання великого підприємництва, на яких	977	977

	буде поширено регулювання, одиниць		
11	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого підприємництва, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 9 х рядок 10), гривень.	19 764, 71	19 764, 71

Для обрахунку приймаємо за основу мінімальну заробітну плату, визначену у погодинному розмірі, що становить з 1 жовтня – 40, 46 грн/год відповідно до статті 8 Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік; час, який витрачається суб'єктами господарювання на ознайомлення з вимогами регуляторного акта – 0, 5 год.

Кількість суб'єктів господарювання та витрати на ознайомлення протягом 5 років можуть змінюватись в залежності від збільшення/зменшення суб'єктів туристичного ринку/виданих ліцензій.

ТЕСТ
малого підприємництва (М-Тест)

1. Консультації з представниками мікро- та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання

Консультації щодо визначення впливу запропонованого регулювання на суб'єктів малого підприємництва та визначення детального переліку процедур, виконання яких необхідно для здійснення регулювання, проведено розробником 25 січня 2023 року

Порядковий номер	Вид консультації (публічні консультації прямі (круглі столи, наради, робочі зустрічі тощо), інтернет-консультації прямі (інтернет-форуми, соціальні мережі тощо), запити (до підприємців, експертів, науковців тощо)	Кількість учасників консультацій, осіб	Основні результати
1.	Нарада	89	Порядок денний: Щодо системного врегулювання питання здійснення транскордонних валютних операцій для туристичного ринку в умовах воєнного стану. Вирішили: ДАРТ підготувати відповідний проект акт.

2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва (малі):

кількість суб'єктів малого підприємництва, на яких поширюється регулювання: **2890** (одиниць),

питома вага суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив **74, 7** (відсотків) (відповідно до таблиці «Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання» додатка 1 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта).

3. Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання

Оцінка «прямих» витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання

Порядковий номер	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
5	Інші процедури (ознайомлення з вимогами регуляторного акта) займає 0,5 год), 40, 46 х 0,5	20, 23	20, 23	20, 23
6	Разом, гривень	20, 23	20, 23	20, 23
7	Кількість суб'єктів господарювання, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	2890	2890	2890
8	Сумарно, гривень	58 464, 7	58 464, 7	58 464, 7

Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування не проводилась.

Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва не проводились.

Утворення нового державного органу не передбачається.

4. Розрахунок сумарних витрат суб'єктів малого підприємництва, що виникають на виконання вимог регулювання

Порядковий номер	Показник	Перший рік регулювання (стартовий)	За п'ять років
------------------	----------	------------------------------------	----------------

1	Оцінка «прямих» витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання	58 464, 7	58 464, 7
2	Оцінка вартості адміністративних процедур для суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування	X	X
3	Сумарні витрати малого підприємництва на виконання запланованого регулювання	58 464, 7	58 464, 7
4	Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва	X	X
5	Сумарні витрати на виконання запланованого регулювання	58 464, 7	58 464, 7

5. Розроблення корегуючих (пом'якшувальних) заходів для малого підприємництва щодо запропонованого регулювання

Компенсаторні механізми на виконання запланованого регулювання не пропонуються, оскільки регуляторний акт спрямований забезпечення виконання норм актів вищої юридичної сили.